

VAIKŲ IR JAUNIMO AKADEMINĖ PAŽANGA – NACIONALINĖ MOKSLEIVIŲ AKADEMIJA

Agnė Pečiukaiytė, VšĮ Kauno „Ažuolo“ katalikiška vidurinė mokykla, agne.peciukaiyte@gmail.com

Lina Zajančauskienė, Matematikos ir informatikos institutas, lina.zajanckauskiene@ktl.mii.lt

Bronė Narkevičienė, KTU Fundamentaliųjų mokslų fakultetas Matematinės sistemos tyros katedra, b.narkeviene@ktug.lt

Santrauka

Šiame straipsnyje supažindinama su Europos struktūrinių fondų 2005-2008 metais finansuojamu projektu „Vaikų ir jaunimo akademinė pažanga – Nacionalinė moksleivių akademija“, jo tikslais ir uždaviniais, veikla, nauda mokytojams bei turintiems aukštus akademinis pasiekimus (ar jų potencialą) mokiniams.

Raktiniai žodžiai: vaikų ir jaunimo akademija

Kiekvienas mokytojas yra bendravęs su vaikais, į kurių užduodamus klausimus iš karto atsakyti nebūdavo lengva. Norint išugdyti vaiko gabumus, svarbu juos anksti pažinti ir atitinkamai lavinti. Lavinimas, ugdymas paskatina naujas veiklos formas, iškelia naujus tikslus, reikalavimus, suteikia vaikui reikiamas priemones tikslams pasiekti.

Vyraujanti nuostata, kad atsakomybė už gabaus vaiko ugdymą pirmiausia tenka mokyklai, įpareigoja spręsti iškilusius įvairius ugdymo sunkumus, kurių svarbiausias – pastebėti gabumus turinčius vaikus ir sukurti jiems tinkamas mokymosi formas, kurios padėtų atsiskleisti vaiko gebėjimams.

Amerikiečių psichologė J.Gallagher retoriškai klausia: „Kas bijo gabių vaikų?“ ir atsako: „Beveik visi mokytojai!“ (D. Grakauskaitė – Karkockienė. Kūrybos psichologija). Gabumai pasireiškia labai įvairiai – jiems atpažinti nėra vieningų taisyklių – tam reikia atitinkamų sąlygų, specialaus lavinimo. Tuo turėtų užsiimti specialiai parengti kvalifikuoti mokytojai, turintys patrauklias asmenines savybes, jų psichologinės ir pedagoginės žinios, bei konkretūs ugdymo metodai. Deja, daugumoje mokyklų dar nėra gabiųjų reikmėmis besirūpinančių specialistų.

Sprendimų, kaip padėti atsiskleisti gabiems mokiniams, ieškojimas padėjo sukurti Nacionalinės moksleivių akademijos (NMA) projektą. Jo autorė B. Narkevičienė, o 2005-2008 metams gavus finansavimą iš Europos socialinio fondo, projektą vykdo KTU gimnazija. Projekto tikslas – sukurti ir įdiegti naują mokymo(si)/ugdymo(si) formą – Nacionalinę moksleivių akademiją.

„Nacionalinei moksleivių akademijai“ gimi padėjo 2003-iaisiais įkurtas M. Rostropovičiaus labdaros ir paramos fondas „Pagalba Lietuvos vaikams“, kurio misija – skatinti ypač gabių vaikų ugdymą, sudarant jiems sąlygas tapti pasaulinio lygio žvaigždėmis, taip pat pagelbėti vaikams, sergantiems retomis, sunkiai išgydomomis ligomis. 2004-ųjų

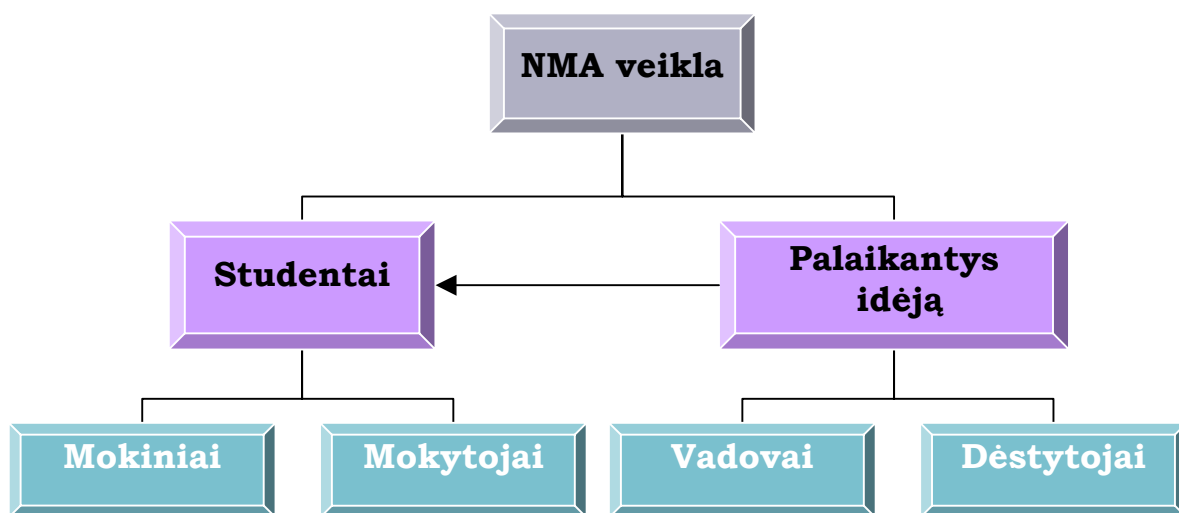
vasarą, projekto idėją aktyviai palaikant M.Rostropovičiaus Fondo valdybos pirmininkei Rasai Kubilienei, projektą finansavus Švietimo ir mokslo ministerijai ir Lietuvos verslininkams, suprantantiems investavimo į šalies gabiuosius vaikus svarbą. Nidoje įvyko pirmoji Lietuvoje akademinė sričiai gabiems vaikams skirta „Moksleivių vasaros akademija“. Į ją buvo pakviesti visos Lietuvos gabūs vaikai, turintys itin aukštus pasiekimus matematikos, informatikos, ekonomikos, lietuvių kalbos, chemijos srityse respublikinių olimpiadų ir konkursų nugalėtojai.

2005-ųjų sausį M.Rostropovičiaus paramos ir labdaros fondas ir Kauno technologijos universitetas organizavo pirmąją Lietuvoje Moksleivių akademiją, kurioje kartu mokėsi ir kūrė mokslo bei muzikos srityse itin pasižymėję vaikai.

Taigi „Nacionalinės moksleivių akademijos“ stiprybė – jo prigimtis. Visi akademijoje žmonės dirba ir mokosi vedami projekto idėjos. Čia išnyksta riba tarp amžiaus kartų, lieka bendradarbiavimas mokinys – studentas – mokslininkas. Projekto stiprumą palaiko mokinių imlumas ir labai kompetentingi ir entuziastingi mokytojai, mokslininkai, dėstytojai.

Studentais gali tapti 9-12 klasių mokiniai, turintys aukštus pasiekimus (ar jų potencialą) bent vienoje dalykinėje (chemijos, ekonomikos, filologijos, fizikos, informatikos ir matematikos) srityje, ir mokytojai, dėstantys kuri nors iš šių dalykų.

Norintiems studijuoti mokiniams reikia atsiųsti prašymą-anketą su nuotrauka, dvi rekomendacijas (dėstančio mokytojo ir mokyklos vadovo), diplomų bei pagyrimo raštų kopijas, projekto dalyvio anketą, mokytojams – užpildyti prašymą ir projekto dalyvio anketą

Mokiniai žiemos ir pavasario sesijose, vasaros akademijoje bei nuotoliniu būdu gilina savo žinias ir gebėjimus. Tarp sesijų visi NMA mokiniai mokosi internetiniu būdu (akademijos svetainėje mokiniams talpinamos užduotys, kurias išsprendę per numatytą laiką atsiunčia grupės kuratoriui), turi galimybę gauti nuotolines bei akivaizdines specialistų

konsultacijas. Pagal mokymosi rezultatus mokiniai kviečiami į žiemos, pavasario ar rudens sesijas, o įgiję aukščiausius pasiekimus mokosi 2 savaitių vasaros sesijoje.

Mokytojams rengiamos kvalifikacijos kursų bei seminarų sesijos, kurių metu mokytojai, ugdatys itin gabius vaikus, turi galimybę gauti dalykinių ir pedagoginių-psichologinių žinių iš mokslininkų, mokytojų ekspertų konsultacijų, įgyti naujų darbo su itin gabiais motyvuotais moksleiviais įgūdžių.

Paskaitų temų įvairovė labai plati tiek mokiniams, tiek mokytojams:

NMA 2006 m. žiemos ir pavasario sesijų temos informatikos mokytojams

Dalykinės paskaitos	Pedagoginės-psichologinės paskaitos
<ul style="list-style-type: none"> • Gabių mokinių ugdymas • Lietuviški rašmenys el. pašte • Kompiuterinė grafika • Duomenų saugojimas ir apdorojimas masyvuose, duomenų apdorojimo būdai • Testavimas informatikos olimpiadose • Programavimo stiliaus elementai 	<ul style="list-style-type: none"> • Nacionalinės moksleivių akademijos dalyvių – mokytojų patirtis • Gabių mokinių ugdymo programos kūrimo mokykloje patirtis • Bendravimo psichologija • Neuroestetika – kas tai? • Labanotacija – būdas užrašyti šokį

Su NMA studentais dirba VU, VDU, KTU, KU, VPU, MII mokslininkai, mokytojai ekspertai, psichologai, menininkai, etikos, filosofijos specialistai. Dalykinės informatikos paskaitas skaitė J. Blonskis, B. Skūpas, V. Dagys, A. Otas, A. Verseckas, I. Grinis, V. Bukšnaitis, J. Skūpienė. Didžiulį įspūdį paliko L. Donskio, G. Karoblio, J. Misiūnienės pedagoginės-psichologinės paskaitos, seminarai.

Mokytis NMA - pasakyta per švelniai ir per siaurai. Akademijoje mokslas - tik vienas iš kelių svarbiausių dalykų. Sesijos metu vyksta bendri seminarai, intelektualūs žaidimai, senų filmų retrospektyva. „Čia tarp vaikų ir mokslininkų vyksta mainai. Intelektas ir žmogiškumo mainai“, - sakė NMA Asmenybės ugdymo programos vadovė psichologė Jolanta Donskienė. Su bendraminčiais gera mokytis ir bendrauti, miela jausti „vadoviukų“ rūpestį. Dėstytojai – Lietuvos mokslo ir meno žvaigždės nušviečia mokinių svajones ir suteikia drąsos jas ateityje įgyvendinti. Įkvepia vaikų žvilgsniai, klausimai, entuziazmas. Mokiniai nepavargsta, nors krūvis sesijose prilįgsta sunkiai studento dienai. Sunku patikėti, kad Lietuvoje tiek šaunių protingų jaunuolių. Ir entuziastų, kuriems mokytis visą gyvenimą būtų ne prievolė, o malonumas. Akademijoje daugiausiai – įvairiapusių, besidominčių įvairiausiomis mokslo šakomis. Tai jauni žmonės, kurie mieliau vakarui pasirinktų knygą, o ne sėdėjimą bare.

Visi mokiniai tikino, jog čia praleistas laikas – vienas įspūdingiausių gyvenime, turintis vieną liūdniausių akimirų – išsiskyrimą. Tačiau džiaugsmingą laiką galima pakartoti dalyvaujant pavasario, vasaros, rudens sesijose ir pabendrauti elektroninėje erdvėje. Akademijos svetainė - <http://nmakademija.ktug.lt/>, neoficiali akademijos moksleivių susibūrimo vieta - akademija.tai.lt, mokytojų – sukurtas forumas <http://nma.mokslo.info>, skirtas NMA mokytojų diskusijoms, pasitarimams, pasiūlymams. Informatikos mokytojai bendrauja per elektroninę konferenciją nma_inf@yahogroups.com.

Pasak J. Donskienės, „Nacionalinė moksleivių akademija – tai virusas, kuriuo gali susirgti arba ne, tačiau apsikrėtus negali išsigydyti“. Pabuvojus Nacionalinėje moksleivių akademijoje belieka apgailestauti, kad ši naujoviška ugdymo forma šalyje atsirado palyginti neseniai.

**ACADEMICAL PROGRESS OF CHILDREN AND YOUTH – THE NATIONAL ACADEMY OF
PUPILS
Summary**

This paper introduces to the Project financed by EU in 2005-2008 and named „Academical progress of children and youth – the national academy of pupils“, its aims and scopes, the purposes and use for gifted children and teachers.

Literatūra:

1. Nacionalinė moksleivių akademija. nmakademija.ktug.lt
2. Mstislavo Rostropovičiaus labdaros ir paramos fondas. www.rostropovich.lt/moksleiviu_akademija.html